

syn til Skat til Staten, her faa et Beløb, der for deres Vedkommende andrager c. 8,000 Kr., fordi de skulle svare fuld Ejendomsskyld. Dernæst vil Restbeløbet 33,300 Kr. blive 2 Kr. 80 Øre pr. Td. Hartkorn for de 8,325 Td. Hartkorn. Men, som jeg nævnte før, naar man regner Arvefæste-ejendommene og dem, der have købt deres Landgilde, til c. 1,400 Td. Hartkorn, som ikke svare Landgilde til Staten, saa ville de ogsaa her faa en Lempelse — den ene som den anden — idet de ville faa en Nedsættelse af deres Skat til Amtet af henimod 3 Kr. pr. Td. Hartkorn, noget, som jeg ogsaa finder fuldstændig rigtigt. Der kunde endda være Spørgsmaal, om ikke disse 103 Gaarde, hvis Landgilde er andres, maaske skulde have lidt mere. Men det skal jeg for øvrigt ikke fordybe mig videre i. Forholdet er alligevel dette, at naar de 1,400 Tdr. Hartkorn, der altsaa faa ca. 3 Kr. pr. Td., gaa fra, gaa der altsaa ca. 4,000 Kr. fra til de Hartkornsejere, der ikke svare nogen Landgilde til Staten, medens Købstæderne faa ca. 8,000 Kr., altsaa i alt 12,000 Kr., og henvend 8,000 Kr. skal betales som Amortisation. Altsaa vil der fradrages 20,000 Kr. fra de 62,660 Kr., der dels eftergives, dels overføres til Amtskommunerne, saa at det bliver ca. $\frac{1}{3}$, der gaar fra.

Jeg skal altsaa ikke udtale mig videre om Lovforslaget med Hensyn til, hvorvidt det er tilstrækkeligt for Bornholms Vedkommende eller ikke. Jeg er vis paa, at selv om Bornholmerne havde ventet sig lidt mere end dette, ville de blive glade, blot dette Forslag blev Lov. I Indberetningen angaaende Jordebogsafgiften for Bornholm, som den højtærede Finansminister har ladet foretage, staar der nederst Side 23 og øverst Side 24 om Afgifter af offentligretlig eller privatretlig Karakter, at man er kommen til den Erkendelse — medens Administrationen hidtil havde den Opfattelse af den bornholmske Landgilde, at den efter sin Oprindelse maatte være ikke en Skat, men derimod en privatretlig paa Overenskomst hvilende jordebogslignende Afgift — efter nærmere Undersøgelser af Afgiftens Oprindelse og Udvikling, at man formentlig ikke kan fastholde en saadan Paastand. Og naar man ser

Side 25, staar der — jeg maa maaske med den højtærede Formands Tilladelse læse nogle faa Linier op —: „Det formenes altsaa at maatte antages, at Selvejergaardene i Jordebogen af 1696 oprindeligt have været jordegne Bøndergaarde, der ikke have været Kongens eller Erkebispens Fæstegaarde, og overensstemmende hermed udtalte Kammeradvokaten Succov sig ogsaa i Anledning af, at han i Jordebogen af 1691 havde indført Selvejebetegnelsen; i Forklaringsbogen Pag. 4—5 siger han nemlig, at der staar Selvejer, fordi det er Bondens egen Gaard og Ejendom, som ingen er noget berettiget udi, saa længe han kan yde Kongen Landgilden deraf, og at den af Arilds Tid har været Bondens og siden enten købt eller arvet, Mand efter Mand“. Det synes mig altsaa ogsaa et Bevis for, at de gamle Selvejergaarde paa Bornholm, som Kammeradvokat Succov skrev 1696, have tilhørt Selvejerne, uden at disse kunne siges at have været Kongens Fæstegaarde.

Det er altsaa i Henhold til denne Undersøgelse af vor Jordebogsafgift paa Bornholm, at den højtærede Finansminister har forelagt dette Forslag og motiveret det med, at Bornholm hidtil har haft Skatteprivilegier, men at disse nu efter de Skattelove, vi fik i Fjor, ere fuldstændigt ophævede. Man har jo hidtil under Behandlingen af Skattelovene søgt at faa Lempelser indførte i Skattelovene for Bornholms Vedkommende, og det omtales ogsaa i Motiverne, at den Gang de Reedtz-Thottske Skattelove blev vedtagne her i Tinget, fikserede man Smørskatten, som den kaldes, til 70 Øre pr. Pd., medens den ellers ydedes med 90—92 Øre, og at Landstinget nogle Aar efter i det Forslag, som den daværende Finansminister fremsatte, enedes om, at Bornholm kun skulde svare $\frac{2}{3}$ af den almindelige Ejendomsskyld i Sammenligning med det øvrige Land. I Fjor blev, som jeg først i mine Udtalelser nævnte, den Ændring indsat i Lovens § 1, at der skulde foretages nærmere Undersøgelser og fremsættes Forslag derom. Det her forelagte Forslag vil jeg anbefale paa det bedste, men da der i den samme Lov er Tale om andre Dele af Landet, vil det vist være rigtigst, at Lovforslaget bliver henvist til et Udvalg, der maa søge at